

Salgsbetingelserne aftales mellem parterne, men vilkårene skal være rimelige, jfr. § 14 og bemærkningerne hertil.

Det er klart, at forædleren må have den fornødne tid til at levere materialet, og såfremt han modtager og effektuerer bestillingerne i den rækkefølge, de indkommer, og så hurtigt han kan, vil hans forpligtelse i så henseende være opfyldt. Slår avlen fejl, vil der normalt ikke kunne rettes bebrejdelse imod ham, men ved stor efterspørgsel må det være hans pligt at søge at dække efterspørgslen ved at iværksætte en tilstrækkelig stor avl. Spørgsmålet om, hvorvidt forædleren har misligholdt sin leveringsforpligtelse i henhold til § 13, nr. 3, kan ifølge § 16 kun afgøres ved dom.

Med hensyn til afgiften i § 13, nr. 4, henvises til bemærkningerne foran til § 7, stk. 4. Det bemærkes i denne forbindelse, at der ikke er foreslået hjemmel for udpantning af afgifterne, først og fremmest fordi undladelse af betaling af den periodiske afgift medfører slettelse af registret, jfr. § 16.

Til § 14.

Beskyttelsen i henhold til lovudkastet består i, at forædleren kan kræve afgift af enhver, der erhvervsmæssigt opformerer den beskyttede plantenyhed. Afgiftspligten påhviler ikke blot virksomheder, der foretager opformering med henblik på salg af frø eller andre plantedele til viderekultur, men også f. eks. virksomheder, der opformerer planter med henblik på avl af en eller anden afgrøde, som de erhvervsmæssigt udnytter f. eks. til salg som afskårne blomster, til fremstilling af frugt og grønsagskonserver. Forædleren må ikke stille urimelige vilkår, og der må ikke ved salg ske diskriminering af enkelte købere. Det har været overvejet, hvorvidt vilkår m. v. skulle fastsættes af eller godkendes af plantenyhedsnævnet, men under hensyn til den sammensætning som nævnet forventes at få, findes det betænkeligt at tillægge nævnet beføjelse til at træffe afgørelser af den omhandlede art.

Det mest enkle og formentlig også det mest hensigtsmæssige vil være, at det overlades til de interesserede parter (forædleren og den eventuelle køber) at træffe aftale herom. Det står da de enkelte frit for at træffe aftale om en engangsafgift eller betaling over en årrække. En rimelig forædlerafgift vil variere stærkt fra art til art, og også for nyheder inden for samme art vil en rimelig afgift være af forskellig størrelse, afhængig af nyhedens overlegenhed. Utvivlsomt vil dette spørgsmål lettest finde en løsning, når det overlades til de interesserede parter at træffe aftale herom. Det vil være rigtigt,

at der stilles krav om oprettelse af en skriftlig kontrakt parterne imellem, men hvis der i øvrigt kan opnås enighed mellem disse, ses der ingen grund til at plantenyhedsnævnet skal godkende kontrakterne.

Dernæst har det været overvejet, om salgsvilkår og afgifter skulle anmeldes til nævnet, men også denne tanke er opgivet under hensyn til den betydelige ulempe, som en sådan anmeldelsespligt vil medføre i forhold til de begrænsede fordele, ordningen vil indebære.

I stedet for foreslås det, at der principielt gives fuldstændig kontraktfrihed på det heromhandlede område uden anmeldelsespligt i hvert enkelt tilfælde, idet det forudsættes, at de fordele, der kunne opnås ved de påtænkte foranstaltninger, kan opnås dels ved kravet om, at vilkår ikke må være urimelige, og at de skal være ens for alle, dels ved oprettelse af en voldgift, der skal tage stilling til urimelige vilkår, og som i fornødent omfang kan forlange forelæggelse af alle kontrakter inden for et bestemt område, jfr. § 19, især dennes stk. 6.

Erfaringerne fra anerkendelsesområdet synes at vise, at en sådan ordning vil være tilstrækkelig til sikring af almenhedens interesse i, at plantenyheden stilles til rådighed på rimelige vilkår, idet stamfrøfirmaer efter anerkendelsesreglerne har en leveringsforpligtelse af nogenlunde samme karakter.

Bestemmelsen i stk. 2 om, at vilkårene ikke må være urimelige, og at afgiften under i øvrigt lige vilkår skal være ens for alle, er ikke medtaget i § 13 som betingelse for beskyttelsens opretholdelse. Virkningen af, at forædleren stiller urimelige vilkår, er forskellige efter omstændighederne:

1. urimelige vilkår giver, selv om disse ikke er groft urimelige, og uden hensyn til, om der foreligger gentagelse, den, der er interesseret i plantenyheden, adgang til at indbringe spørgsmålet for en voldgiftsret, jfr. § 19, Voldgiftsretten har — som det siges i indledningen til § 19 — beføjelse til at træffe afgørelse om ændring af urimelige vilkår. Om voldgiftskendelsens retskraft henvises til § 19, stk. 10.
2. gentagen urimelighed, der ikke er grov, kan dels medføre voldgiftssag som nævnt under 1, dels give anledning til bøde (politisag) ifølge § 20, stk. 4.
3. grov urimelighed kan dels medføre de under 1 og 2 nævnte konsekvenser, dels at plantenyheden slettes af registret ved dom ifølge § 18, stk. 1, b.

Opkrævning af forædlerafgift må foretages af forædleren selv, og offentlige myndigheder bør ikke